

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בגטיאית ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת כי תשא. פרה

בס"ד, עש"ק פרשת כי תשא
י"ט אדר תש"ע - שנה א' גליון י'

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ט

ירושלים	הרה"צ מוצי"ט	ר"ת
5:04	6:17	6:57
5:04	6:18	6:58
5:03	6:16	6:56
5:19	6:19	6:54

נא לשמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל העולמות דומם וצומח וכל הנבראים טובים ורעים, כך אות מ' מן משה הרומז למלכות כולל כל הענינים גם כן, ולכך שמו הוקשה לו, ששמו כולל כל מיני רע גם כן, כי היחוד האמיתי הוא השכינה, ואיך כוללת שני הפכיים בנושא אחד טוב ורע, שהם שני הפכיים והוא הייחוד, וכן שמו של משה גם כן כולל הכול, ואיך נעשה הייחוד על ידו.

אבל באמת אתי שפיר כי הרע הוא כסא אל הטוב, כמו שאמרו חז"ל ופרעה הקריב (שמות יד ט), הקריב לבם של ישראל לאביהם שבשמים (שמו"ד כא ה), וזהו שכשאמר 'משה' פעם אחד לא אמר הנני. שהיה תמוה לו איך נעשה יחוד על ידו, ומה טעם 'לא יבער הסנה' שלמה לא יכלו ויתבערו הרע שהוא הסנה, עד שאמר לו פעם ב' 'משה' שנעשה על ידי זה ייחוד וחיבור וקישור מדרגה תחתונה בעליונה, אז אמר 'הנני' ע"ש.

לפי זה גם כאן היה קשה למשה, איך מעלים הגשמיים לרוחניות, ולכן הראה לו הקב"ה מטבע שהוא דבר גשמי של אש, להראות שיכולים ליחד ולהעלות הגשמיים לרוחניות כי גם שם יש אש הניצו"ק. וגם הראה לו בדוקא באש להראות שצריך לעשותו עד כדי מסירות נפש.

וזהו מה שמרמזו 'עשרים גרה השקל', כי 'גרה' בני' יצח"ק, שבא לרמזו שיע"י שיעשו כל אחד גאולה פרטית כנוכח יהיה הגאולה כללית, כי יצחק מרמז על הגאולה העתידה, כמו שאמרו במסכת שבת (דף פב ט), שיע"י מליצת יצחק יהיה הגאולה, שיאמר פלגא עלי ופלגא עליך ע"ש. או שבא לרמז יצחק, שאם יעשה כמו שאמרנו, אז יומתק הגבורות בחינת יצחק, וגם שק"ל בני' ה"פ שם אלהי"ם בחינת דין.

ולזה ציווה לתת 'מחצית השקל', כי חצי ממספר שק"ל בני' רי"ו, שהוא בחינת המתקת הדינים, כי ג"פ חס"ד בני' רי"ו, שיע"י המשכת החסדים והמוחזין עד המלכות נמתקים הדינים.

(נאמרו בס"ש תשס"ד לפ"ק)

פי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו להווי"ה בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. (ל יב).

פרש"י 'זה יתנו' הראה לו כמין מטבע של אש, ומשקלה מחצית השקל ואומר לו כזה יתנו. והביאור בזה למה היה צריך להראות למשה מטבע של אש. דהנה ידוע שכל תכלית עבודת האדם בתורה ומצוות, הוא כדי שיע"י ייצא השכינה מהגלות ביחד עם בני ישראל. ועוד ידוע ממרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת שמות ה), עה"פ קרבה אל נפשי גאלה (תהלים סט יט), כי קודם שיתפלל על גאולה כללית, צריך להתפלל על גאולה פרטית לנפשו, ועי"ז יהיה גאולה כללית.

וזה ג"כ ידוע מש"כ בספר הקדוש נועם אלימלך מהגה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (פרשת במדבר), הענין של הספירה והמנין שמנו את ישראל, וז"ל: כי על ידי מספר הם מקושרים בספירות, כי מספר הוא רוצה לומר ספירה.

וזה מה שאומר כאן התורה 'כי תשא את ראש' רצה לומר כשתרצה להעלות ולנשא את בחינת 'ראש' שהוא השכינה, כמו שאמרו חז"ל בסנהדרין (דף פו ט), אמר רבי מאיר, בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי. הוא ע"י 'לפקדיהם' שידבק עצמו במידותיו וספירותיו יתברך כמו שאמרנו בשם הנוע"א. או יאמר 'לפקדיהם' לשון גאולה, כמ"ש פקד יפקד אלהים אתכם (לעיל ג יט), היינו שצריך להתפלל מתחילה על הגאולה פרטית שלכם, כי עי"ז יהיה גאולה כללית לגלות השכינה כמאמר מרן הבעש"ט.

ולכן הראה הקב"ה למשה כמין מטבע של אש, לומר לו שצריך להעלות הגשמיים לרוחניות, ע"י שיעלה את הניצו"ק שיש בדברים הגשמיים. וכמו שאמר מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת שמות ט), עה"פ וירא הוי"ה כי סר לראות (שמות ג ד), וז"ל: כי היה משה רבינו ירא שמא הוא קליפה, עד שאמר 'משה משה' אז אמר 'הנני', והענין כי שמו של משה כולל כל העולמות, ולכך שמו הוקשה לו, והענין כמו שהשכינה כוללת

דברי תורה מרבתינו ז"ע

מכאן, והבן למשכיל דקדושה.

(ב'ן ביתי' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

כל העבד על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת הוי"ה. (ל יד) רצה לומר ג"כ מיירי מבני ישראל עובדי השי"ת, וכן מיירי מצדיקי הדור ראשי בני ישראל, עד היכן צריכים הם לעבוד עבודת הבורא ב"ה. וכאן מיירי מן דור מלך המשיח, והוא כי שמא יהיה עת רצון שתהיה הגאולה השלימה, אז יהיה מוכן לבוא ולהתגלות תיכף לעיני כל חי. ושמעת' מאדוני אבי מורי ורבי הרב הקדוש מו"ה יצחק אייזיק יהודה יחיאל זלה"ה, שכל התפלות מכל ישראל שבכל דור ודור קודם שיעלו לפני הקב"ה, עוברים הם בתחלה לכן דוד מלך המשיח שבכל דור ודור, ואח"כ ממנו עולים למעלה לעולמות עליונים.

לזה אמר 'כל' בחינת מלך המשיח שהוא הכולל של כל הצדיקים, 'העובר על הפקדים' של ישראל, היינו כל תפלות ופקודת ישראל לצורך ישועתם, עוברים תוך בן דוד מלך המשיח שהוא הכולל של כל הצדיקים. 'מבן עשרים שנה ומעלה' כלומר התורה

הקדושה נתנה סימן לידע שמיידי ממלך המשיח, שהנשמה שלו הוא בחינת יחידה, שהוא בחינה שהיא למעלה מעשרים הספירות הקדושות ממטה למעלה כנ"ל, שמשנה רבינו לא היה יכול להשיג בחינה זו של יחידה, אלא דייקא מלך המשיח לכך כדאייתא בלקוטי תורה (פ יוח"ע ע"ש). וזה שהוא למעלה מבן עשרים שנה הוא 'יתן' כח זה לישראל ולצדיקי הדור שיתנו 'תרומה הוי"ה' כנ"ל. וכיוצא בו איתא בפרע"ח (שער התפלה פ"ו) ענין כללות צורך התפלה מה עניינה, דע שאין לך דבר בעולם הזה שאין בו מבחינת אותן ה' מלכים שמתו ונשברו, ונפלו הניצוצין קדושות למטה, וישראל בעבודתם צריכים הם לתקן הניצוצין האלו שנשברו ונפלו, עד שישארו הסיגים שלהם למטה בלי חיות דקדושה, וכן הניצוצין קדישין יעלו למעלה בלי שום פסולת, וזה יהיה אחר ביאת משיח בן דוד ב"ב ע"ש.

נמצא שהוא שאמר הקב"ה 'כל העובר' היינו משיח בן דוד, 'על הפקדים של ישראל' הפלתן של ישראל, הוא 'יתן' כח זה לכל ישראל ולצדיקים שיכולים להרים 'תרומת הוי"ה' שהוא יחוד יאהרונה"י והבן.

(ב'ן ביתי' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

זאתה דבר אל בני ישראל לאמר אף את שבתתי תשמרו וכו' לדעת כי אני הוי"ה מקדשכם. (לא יג)

משרוש הרעת הוא השבת 'לדעת כי אני יהוה', וששה פעם 'כי אני יהוה' מספר שבת, כי בשבת מהפשט ידעה זאת ככל האיברים, ובחינה זאת שבת הוא יומא

דאיל עם כלהו ששת ימים, וכלהו אחלילו ביה בשבת.

(זוהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

זעתי אס תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשך פתבת. (לכ לב). ורע שיש שני ענינים בעבודת השם, אחד לקיים חוקי ומשפטי התורה שלא על מנת לקבל פרס, ואחד מסירות נפש ממש, כביטול כאין, על מנת שלא לקבל פרס (אבות א ג), צמאה נפשי לה' (תהלים סג), וזה לא נתייב מדיני התורה.

וזה היה מדרית משה שאמר 'ואם אין מחני מספרך', כי אני למעלה בעבודה מחיוב 'ספרך', ואיש כזה יכול לבטל כל הדינים שבאים מדיני התורה, וכוה נצחין רחמיו רבניו על רחמיו דינא. ובאמת באמונה גדולה ומסירות נפש כל אחד מישראל יכול לבוא למדרגה הזאת, וזהו מדרגה שאמרו ז"ל (ברכות ה) אם רואה אדם שיסורין באין עליו כו', ואם לאו יתלה נפשו בכיטול תורה, להמתין כל היסורין והדינים הבאים מדיני התורה שכו ועונש, להמשיך אהבה והבן.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

זיהי שם עם הוי"ה ארבעים יום וארבעים לילה להם לא אכל ומים לא שתה (לד כח).

משה רבינו הפשט עצמו לגמרי מן הגוף דגה, אע"פ שכבר היה טוב לגמרי לערך נפש, אע"פ כבעלייתו למעלה, נשאר הגוף בתוך הענין, והוא עלה בגוף קדוש. וזהו הרבותא 'להם לא אכל ומים לא שתה' שהרי גם ישראל לא אכלו ולא שתו אבריים של מלאכי השרת, ומה גרע לו אם אכל מזון השכינה ביותר דקות. אלא שהיה הגוף מוטל במעט חיות בענין, כמו שעושים כל בעלי עליות נשמה מן הדיב"ש וכיוצא, ורבי הגוף מוטל כאבן, אבל אינו אלא שעה קמנה ושני שעות ולא יותר, אבל הגוף של משה רבינו היה מוגה ארבעים יום כן, וחזר בתוכו אחר ארבעים יום, והרי הוא חי וקיים, ולא יכלו להסתכל בפניו מרוב האור החיים.

(זוהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו להוי"ה בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. (ל יב).

אפשר לומר ולרמוז על זה האופן, דאיתא בגמרא מגילה (דף כג), תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר, כוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה, שבכל מקום שגלו שכינה עמך וכו'. ואיתא ג"כ בספרים הקדושים שצדיקים בני ישראלים לראות ולפרות את השכינה מהגלות, וממילא יושעו בני ישראל גם בן מהגלות המר הזה, כי זה הכלית של העבודה, כמאמר הכמו"ל (שמ"ר ל) עמו אנכי בצדה (תהלים צא טו) שהשכינה ג"כ בגלותא.

וזהו 'כי תשא' כי' ר"ת כ'נסת' ישראל, והיינו שהשכינה הקדושה הנקראת כנסת ישראל, דרש ומבקש מאוד מבני ישראל 'תשא את ראש' ראש מרמו לשכינה כביכול, כמו שאיתא בספר הקדוש נועם אלימלך (כאן בפרשתן) מרשבה"ג הרבי רבי אלימלך מליזענסק ז"ע, שהשכינה נקראת ראש. 'לפקדיהם' הוא לשון חסרון כמ"ש ולא נפקד ממנו איש (במדבר לא מט), והיינו שצריך להתפלל ולפרות מהסרון שיש כביכול עכשו

בגלות לשכינה. ואומר התורה האך יכולים לפדותה, ע"י 'ונתנו איש כפר נפשו להוי"ה' והיינו שצריך למסור את נפשו על התורה והעבודה במסירת נפש בלתי להשם יתברך כדי לפדותה, ועי"ז ממילא 'בפקד אתם' שגם בני ישראל יפרו מהגלות, וכשעשו כן אז 'ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם' אכ"ר.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו להוי"ה וגו'. (ל יב)

פרשת שקלים מרמו לנו הקריאה, לכך מה שרמו לנו בהיות בית המקדש קיים, על נתינת מחצית שקל, אלא עוד מעיד את לבנו, כאשר אמרנו ברמו ד"כ' ירמו על כ'נסת' ישראל, 'ותשא' הוא מלשון (דברים כד י) כי תשה כרעך משאת מאומה, 'את ראש בני ישראל' הוא הבורא עולם, שאע"פ שקורין לו כל האומות אלהא דאלהיא, אין חותם שמו כי אם אלהי ישראל, 'לפקדיהם' היינו שיפקוד אותו הש"ת לכל טוב, 'ונתנו' ירמו שיתנו צדקה, ויעוררו כזה גם מדות עליון שיתן הש"ת גם כן לנו מאוצר מתנת הנס.

וזה פעולה אחת לגאולתינו, ולהוציא את הנשמות, כאשר הגיע אלינו דבר השם על ידי ישעיה עבדו 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה' (ישעיה א כו), שירמו על שני כוננת האלו, 'ציון במשפט תפדה' ירמו על גאולת גוויתינו, 'ושביה' ירמו על אותן

נשמות שנשכו בין עמקי הקליפות, על ידי מצות 'צדקה' יצאו משם. ובאמת אין די בקריאה לכך, כי אם כקיום המצוה כתקנה אשר תקנו לפנינו פרנסים הראשונים, ליתן מעות חמים ושאר השגחות על עניים, לשמח נפשם האומלל.

(זכרון דברים' מרבינו אלכסנדר מענדל מקאמרנא)

זה יתנו כל העבד על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדוש וגו'. (ל יג). ושיעורו בזמן הזה קרוב לאחד ריינש כסף. שגם בזמן הזה מצותו ליתן על כל פנים בכל שנה, לתלמיד חכם הצדיק העוסק בתורה, אף עניי שבענינים מחיוב במצוה זאת.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

כל העבד על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת הוי"ה. (ל יד) רצה לומר מכאן נראה שהתיר לנו התורה הקדושה, ללמוד בריו תורה מקמנותם, אבל ליהוד יחידים קדושים, לא התירה לנו התורה אלא מבן עשרים שנה ומעלה, ולא כמו שכתבו עשרי שלשים שנה לא ללמוד אדם בר ישראל בריו סתרי תורה, אלא דייקא כמו שנראה מכאן שמותר, וכן כתב רבינו רודי איש אלקי הרב הקדוש מו"ה צבי מוירישטוב זלה"ה בספרו עשה טוב, וכן אחריו כתב אדוני אבי מורי ורבי יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, שמותר ללמוד מקמנותו סתרי תורה. ולי נראה שצריך לברוק עצמו מתחלה שלא יהיה בו איהו ישות וגדלות ורמות רוח, מראשית בריאתו ויצירתו, ואלו וכיוצא בהם אסור להם ללמוד לעולם, וכן הוא הרין מי שנקבע בלבו שהוא מיוחס בן גדולים, לזה האיש הוא ג"כ סכנה גדולה, והוא כמו שמכא רבינו אלקי רח"ו בהקדמתו בעין חיים ע"ש, וכן איתא בגמרא תגינה (דף ג) אין מוסרין ראשי פרקים של מעשה מרכבה, אלא לאב"ר ולכל מי שלבו רואג בקרב ע"ש.

וזה אמר הכתוב 'כל' בחינת צדיק, שאפילו שהוא רק בן עשרים שנה, 'העבד על הפקדים' היינו שיתיהדו ביחוד שלים קודשא ב"ה ושכנתה, הוא רק 'מן עשרים שנה ומעלה' דייקא, יתן 'תרומת הוי"ה' כנ"ל, אבל קודם לכן אל יתן אל ללמוד, כי בן משמע

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' ז"ר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

בענין ברכה שלא לצורך. סימן ו [א]

לשון הרמב"ם (פ"א מברכות ה"ט) כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנושע לשוא. עוד כתב סוף הלכות שבעות (פ"ב ה"א) ולא שבועה לשוא בלבד היא שאסורה אלא אפילו להזכיר שם מן השמות המיוחדים לבטלה אסור, לפיכך אם טעה הלשון והוציא שם לבטלה ימהר מיד וישבח ויפאר ויהדר לו כדי שלא יזכיר לו לבטלה. כיצד, אמר אד"י אומר ברוך הוא לעולם ועד או גדול הוא ומהולל מאד. ומעתה דבריו סותרים כי אם הוא מתקן במלת ברוך שאמר לבסוף למה יהיה לבטלה כשאומר בתחלה ברוך, ואין דרכי להאריך בראיות ובפילפולים אבל כל הדברים צריכין להבין בסברות השכל. הרי אם אומר כל היום שמות בבקשות ותחינות אין בכל זה אלא זכות וכן כשיאמר פאר ותהלה ושבח לה' אלקינו שברא פרי האדמה אלו או פרי העץ אלו או מיני מזונות אלו זכות הוא לו שמשבח לאל עולם וכשאומר ברוך עובר על לא תשא, זה אינו מתקבל כלל באין פנים.

אבל נעיין בפרש"י הדברים תנן בזהר (ח"ב פ"א): אסיר ליה לבר נש לאדכרא שמא קדישא דקב"ה בריקניא דכל מאן דאדכר שמא דקב"ה בריקניא טב ליה דלא אתברי. ר' אלעזר אמר לא איצטריך למיזכר שמא קדישא אלא בתר מלה דהא שמא קדישא לא אדכר באורייתא אלא בתר תרין מלין, דכתיב בראשית ברא אלקים. ר' שמעון אמר לא אדכר שמא קדישא אלא על עולם שלם דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים מכאן דלא לאדכרא שמא קדישא בריקניא, וכתיב לא תשא את שם הויה אלקיך לשוא אלא בברכתא או בצלותא. ותנינן אמר ר' יוסי מהו ברכה שמא קדישא בגין דמניה משתכח ברכתא לכל עלמא וברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא ולא שריא עלוי. ועיין בוהר

חי שם ח"ג דף קז ע"א, ובשו"ט סימן קפח סק"א

ביאור הדברים של אריכות לשון הזה וכפל הענינים כי ברכה הוא שמא קדישא וכשאומר ברוך צריך שיהיה לפניו איזה דבר שיחול על ידו הברכה והשפע ואם לאו הולך השפע לבטלה, ולכן כל ברכות שתיקנו חז"ל ברכות הנהנין והמצות צריך שיהיה לפניו אותו דבר שיחול שפע ברכתו על אותו הדבר והמברך ברכות אלו אף לשם שבח עובר על דברי חכמים שאסרו לברך ברכה שאינה צריכה, ואם מברך בדרך שיחה על לא דבר עובר על לא תשא והוא כמזכיר שם שמים לבטלה שגורם שהולך השפע לקליפות, כן המברך ברכה שאינה צריכה בדרך שיחה והיתול. וכשתעשה בכל הברכות הם על איזה דבר הניצרך לאדם או מצוה או הנאה אבל לא בדרך שיר והלל ודוק היטב ותשכח. אלא למדני חקיך ועיין בש"ע סימן ר"ט ה"ו הוא כמו שאנחנו מברכין על התורה וכן כיוצא בו. וכל זה לברך ברכה שאינה צריכה, כגון ברכות הנהנין והוא אינו נהנה, וברכות המצות בלתי מצוה, וברכת השבח ואינו צריך לאותו דבר כעת שהוא משבח עליו אסור מדרבנן אף אם מכיין לשבח ולשם ולתהלה, אבל אם הוא צריך לאיזה דבר כגון אם יש לו חולה בתוך ביתו ועומד ומתפלל לפני קונו על הרפואה ומסיים תפלתו ברוך אתה השם אלקינו מלך העולם רופא חולי עמו ישראל, וכן אם הוא צריך לכמה דברים ומתפלל ומסיים בא"י אמ"ה שומע תפלה, וכן אם הוא צריך לרחמים ומתפלל ומסיים בא"י אמ"ה בעל הרחמים, וכן אם הוא מהלל את קונו בשירים והודאות או אומר הלל בערב פסח על המצות ומסיים בא"י מלך מהולל בתשבחות. בכל זה מצוה וזכות הוא לו ולא עבירה. וכן אם אמר שירי שבת של מן האר"י ז"ל הנדפסין בשערי ציון וכיוצא ומסיים בא"י אמ"ה מקדש השבת וכיוצא בדברים האלו מצוה וזכות הוא. וכן היה חסיד אחד שהיה מהלל את קונו על כל אבר ומברך על כל אבר ברכה בשם ומלכות כמבואר בספר חסידים (סימן קנ"ה) ואין בו חלילה דבר מגונה, ומה שאמרו (מגילה י"ח) אסור לספר בשבח המקום יותר מדאי וכל המספר נעקר מן העולם. היינו להרבות בתוארים האדיר האמיץ העוז הירא החכם החסיד העניו המפואר, כי הנך שלשה דאמרן משה הגדול הגבור הנורא אי לאו דאמרן אנו לא אמרינן להו (שם כ"ה), שלשה תוארים ביחד שלא יהיה נראה כמפריד חלילה וידוע כל זה להמשכילים בתחמה הפנימיות, אבל להודות ולהלל לקונו ולשבו ולפארו ולברכו הלואי כל היום כולו. ודברי התוספות ברכות עלה כ"ט

(ע"א, ד"ה מפני) [ח"ל: ונראה שכל האומר ברוך אתה ה' שומע תפלה אחר שסיים דברי תחנונים מיושב מגונה] צ"ע"ג ותמוהים מאד ע"ש, עכ"פ גם בעלי התוספת מודים שאינו אלא מגונה, ולדעתנו אין בזה גנות אלא מצוה וזכות.

מעשה אבות

לרגל יומא דהילולא מרבינו הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זי"ע"א

כתב לי מוריני הרב אברהם סג"ל אישגנא, בעל מחבר 'שם הגדולים השלם', שמעתי מפי איש אחד, ששמע המעשה הזאת מפי איש נאמן, אשר הוא שמע המעשה מפה קדשו של הרב הקדוש רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זצלה"ה, שהרב הקדוש רבינו רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, היה לו בילדותו חבר מובהק, אברך אחד מופלג בתורה וצדיק נשגב, והיה זה חוקק מאד ביניהם. פתאום נחלה האברך ההוא ונמנה למות, והלך הרב הקדוש לבקרו, ויבך לפניו האברך, וביקש ממנו לגדל את בנו הקטן אשר ישאר אחריו, ויאמר לו הרב הקדוש אני מכנייךך על זה, אך בתנאי כי תתן לי תקיעת כף, אשר בוא תבוא אלי אחר מותך, להודיעני מה נעשה בדניך, ונתן לו תקיעת כף על זה, והרב הקדוש הבטיחו לגדל את הילד, ושבק חיים לכל חי.

הרב הקדוש קיים מצא שפתיו, ולקח את הילד לביתו וגידלו על ברכיו ולמדו תורה, וכבא עתו דודים, התקשר עמו במעדרות החיתון עם נגיד אחד, ביום החופה התאספו כל אנשי העיר אל החופה, והרב הקדוש נכנס אל החד מיוחד, וישב שם האנשים אשר באו אל החופה, והכו עד בוש, והרב הקדוש לא בא, נגשו אל הדלת ויביטו בעד חור המעולה, וראו כי הוא יושב על כסאו תפוש ברוב שרעפיו, ויראו מאד לבטלו ממשבתו, וכאשר עברו שעות אחדים, בא הרב הקדוש אל החופה, וסידר את הקדושים כדת, בעת הסעודה אמר להמסובים, הידעתם מדוע איתרתי אל החופה! אספרה לכם סיבת הדבר.

הנה האברך - אבי התתן, היה רעי כאח לי בימי הנעורים, והבטיח לי קודם מותו, כי יבא אלי להודיעני מה נעשה בדני, בתנאי שאנכי אגדל את בנו, ונתן לי תקיעת כף, אנכי קיימתי מצא שפתי, אבל הוא לא עמד בדברו, לכן לא רציתי לילך אל החופה עד שיבא אצלי, ואיזה רגעים קודם החופה נגלה אלי בחקיך, והיה נראה כמו שהוא בחיים חיות, ושאלתיו מה נעשה בדני? ואמר לי בזה הלשון: בעת מותי לא הרגשתי שום צער, רק 'בשמחל בנותא מחלכא' (מכות ה'), והיה נראה לי רק כמו ישן אנכי, וכאשר התעסקו בי המטהרים, רציתי לקום ולהבריחם ממני, אך לא יכולתי, והיה נראה לי כמו חלום. לאחר שהניחו אותי בקברי, ונסתם הגולל, והאנשים המלוים הלכו לביתם, קמתי מקברי, ודמיתי שאני חי, והיה לפלא בעיני אך באתי אל בית עלמני, ורציתי לילך משם אל ביתי ולא ידעתי מבוא השער. ועליתי על הגדר וידדתי מעבר השני והתחלתי לילך לביתי. היום רד מאד בהרד ברגלי, אך פתאום המים נאו נאו מאד, ויראתי לעבור, ומצאתי שם שני חתיכות עץ ורציתי לתקוע אותם בנהר למען אוכל לעבור, אבל המים היו עמוקים ולא יכולתי. לדאבוני, התחיל גשם שופף לירד וכל מלבושי נעשו רטובים מן הגשם, ולא יכולתי לפנות אנה ואנה - מעבר מזה בית החיים ומעבר מזה אמת המים, וכבר בא השמש ואתא לילי, ונפשי השתוקקה מאד לשוב לביתי אשר השתוקקת כזה לא היה לי מעולם. ומגודל הצער התחלתי לבכות לפני השם יתברך.

פתאום נגלה לי איש אחד נבה מן הארץ עד לשמים, ושאל אותי: מדוע אתה בוכה? וסיפרתי לו כי רצוני לשוב לביתי ואינו יכול. ויאמר לי האיש: הוי סכל, אתה סובר כי הנך בעולם הזה הלא כבר מת אתה. ולקח אותי והגביתי מן הארץ והעמידני לפני הבית דין של מעלה. והתחילו לעיין בדני, ולא מצאו בי שום דופי שאתחייב גיהנם עבודי, רק על ידי איזה פגם קטן לא יכלו לפסוק לי את הגן עדן. על כן יצא הפסק, כי יישיבו אותי בהיכל אחד אשר פתח אחד ירא פתחו לגיהנם, ופתח השני כנגדו יהיה כנגד גן עדן, ועל ידי שאראה את הצער מן הרשעים בגיהנם יהיה סר עיני והטאתי כסופה. ותיכף מסרו אותי על ידי ממונה אחד להשיבי בהיכל אשר יעודי. וכאשר הבטתי אל הגיהנם וראיתי כמה אנשים ממוודעי בגיהנם, ושמעתי את הקולות והצעקות - לא יכולתי להביט שמה, וסגרת את עיני מבלי להביט. וגם גודל התענוג והעדן של הצדיקים בגן עדן מעבר מזה - גם כן לא יכולתי לסבול, שלא הייתי ראוה או לאה עוד.

כאשר הגיע ערב שבת קודש שלחו את האנשים מן הגיהנם הפשי, ואמרתו להממונה שלי: כי גם רצוני לצאת הפשי מהיכלי. ויאמר לי הממונה: שאין לך רשות על זה. ואמרתו לי: הנה אבקשך לך, ושאל בבית דין של מעלה, והלך לשאל, והורו אלי בתשובה: שנתנו לך רשות. או יצאתי חוצה, ואשא עיני וראיה אלפים ורבות נשמות מוסות ודאות רצוא ושוב לקבל פני שבת מלכתא. פתאום נראה מלאך אחד גדול ורצו כולם אליו, והבקו אותו. ושאלתי: מה זאת? ואמר לי, כי זה המלאך נברא מתורה קדישה אשר אמר בעת הרבי רבי אלימלך. ובשמעי זאת ונכרתו כי אנכי הייתי רע כאח אל הצדיק הזה. ודמיתי בלבי מדהשוב הרבי רבי אלימלך כולי האי בשמים, אם כן אנכי הייתי רעו ועמיתו ושמשתי אותו, בעבור זה לכד מגיע לי שכר עולם הבא. במצואי שבת קודש בא אלי הממונה, ורצה להשיבי אל ההיכל שישבתי שם בחול. ואמרתו לי: כי אין רצוני לילך שמה. ואמר לי: מה זאת תעשה לי, הלא אנכי רק שליח בית דין, מוטל עלי למלאות חובתי. ואמרתו לי: שמע נא דברי, לך אל הבית דין ואמור להם: כי אנכי הייתי חבר להרבי רבי אלימלך, על כן אין רצוני לשוב שמה. והלך הממונה אל הבית דין, ואמרו: הן אמת כי הצדק אתו, אך יען שנתן תקיעת כף להרבי רבי אלימלך כי יבא אליו להודיענו מה נעשה בדני, על כן אם יקיים דבריו או יקבל שכרו בגן עדן, ולא יצטרך לשוב עוד לההיכל הנזכר. והתחלתי לילך אל הרבי רבי אלימלך, ועתה באתי אליו להודיעו ולקיים דברי. (ובין כך עברו כמה שנים, שתקע בדרך עד שנעשה בנו בן ארבע עשרה או חמש עשרה שנים). וסיים הרבי רבי אלימלך: כה דיבר אלי האיש, ויבקש ממני שאתן לו כתב שאני פוטר אותו מן התקיעת כף. ואמרתו לי, הכבד וישב פה על החופה של בניך, כי על כן באת בצל קורתני. ויאמר לי: אל תעצרני, כי אי אפשר לצייר התענוג שיש בגן עדן, וכעת העולם הזה אינו חשוב בעיני מאומה. ונתתי לו כתב פישורין, והלך לו, אחר כך הלכתי אל החופה.

ואמר הרבי רבי אלימלך: מזה נוכל לקחת מוסר השכל, אם בארזים נפלה שלהבת - אם אברך קדוש כמותו אשר ידעתי היטב שהוא איש צדיק תמים, בכל זאת היה נד נד מבלי מצוא מנוחה כל כך שנים, מה יעשו איובי קר.

(עשר צחצחות)

רבינו אלימלך ב"ר אליעזר ליפמאן מליזענסק זיע"א (הנועם אלימלך) כ"א אדר תקמ"ז

רבינו הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זי"ע שהארץ האירה מכבודו, נולד בשנת תע"ז לאביו ר' אליעזר ליפמאן, ובוצין בוצין מקטפיה ידיע, כאשר בשנות נעוריו ערך ביחד עם אחיו הרה"ק ר' זושא מאניפולי זי"ע הגלות, וזיכנו וסיגפו את גופם הקדוש, ולאחר פטירת המגיד ממעזריטש זי"ע, עלה ונתעלה להיות רבם ומנהיגם של אלפי בני ישראל בגלילות פולין ומחוצה לה, אשר אלפים ורבות מיישראל הסתופפו בצילו, ועד היום ספרו הקדוש ינועם אלימלך נר לרגלם של אלפי בני ישראל, וסתלק ביום כ"א אדר תקמ"ז. להלן נביא כמה עובדות והנהגות המפורזים בספרי רבוה"ק מקאמרנא זיע"א.

זלה"ה, שפעם אחת אחר תפילת השחר, אמר לתלמידיו הקדושים, היום התפללתי בדביקות גדול, בלי שום מחשבה זרה, והלכתי מעולם ועד עולם, ואדם הרשע הבליעל, לא עיכב לי מלהלוך מעולם ועד עולם. והוא עבור כי הרשע הבליעל חושב, מה לי לעכב את אלימלך מלעלות מעולם ועד עולם, כי הוא עצמו שלי הוא, ותפלתו גם כן שלי הוא, עבור שכל עשיותיו הוא שלא לשמה, מה לי לעכב לו מלהלוך בתפלתו ממדריגה למדריגה. ובשעת אמירתו זה היה בוכה בבכי גדולה, ואמר: נראה לי מזה שאני נאבד משני עולמות, וכל ימיו לא עשה שום רצון הבורא ברוך הוא, שאם היה בורא הקב"ה אבן תחתיו, היה עושה יותר רצון הבורא ברוך הוא ממנו. (וקו בית)

סגור ומסוגר

ומעשה היה, שבא צדיק תלמיד חכם אחד ממדינה רחוקה, שהיה דרכו להיות סגור ומסוגר בתדרי חדרים בסתר, שלא יודע לשום אדם מה שהוא מתנהג בעבודת הבורא, ולא דיבר עם שום אדם, והיה מעוטף בטלית ותפילין, ובפרישות מכל הנאות, ולומד תורה יומם ולילה, והיה צדיק. וכששמע את שמע רבינו הקדוש אור עיניו רוח אפינו מוהר"ר אלימלך, מענייני מופתים נפלאים, ורוח הקודש ומדריגות נפלאות שלו, היה מתמה. ובא לבית מדרשו של רבינו, ורבינו צפה ברוח קדשו, ויצא לנגדו מביתו לבהמ"ד שלו, ונתן לו שלום בסבר פנים יפות, ואמר לו 'אם יסתר איש במסתרים אז ודאי יאני לא אראנו נאם השם' (ירמיה כג כג), כי על 'צרת' מתרגמין 'סגורו' ע"כ. והצדיק הזה תמה, כי לא היה מכיר אדם שם, ושום אדם לא הכיר מהותו וענינו, בכל מדינה זאת. ודיבר נפשו לרבינו, והיה מגדולי תלמידיו. (היכל הברכה)

גאולה שלימה

ושמע מורי חמי הצדיק מוהר"ר אברהם מרדכי מפניטשב, מפיו של רבינו אלימלך שאמר, ינחו מלחלוק עלי שנים שנים, ואביא משיח וגאולה שלימה. (נתיב מצותיק)

שיחת חיות

ופעם אחת ישב רבינו אלימלך עם הצדיק ר' משה [מפשעווארסק] הידוע, ושאל לו רבינו לרי משה, מבין אתה מה שהכלב מדבר? והשיב שאומר שנושאין אגרת לרבינו, ושאל, יותר אינו שמע מר? ואמר לא. ואמר רבינו, הלא הוא אומר כל מה שכתוב באגרת, שיש אשה מקשה לילד וצריכה לרחמים, ובתוך הדברים הכה הבעל עגלה להכלב, והקפיד רבינו ואמר להבעל עגלה, למה הכית אותו ונתבלבל, שאמר לי שם האשה, וכשהכית אותו ונתבלבל, ואיני יודע אם שמה סאשי או ראשי, ואחר כך לשעה בא השליח עם האגרת, ונתאמר כל הדברים. (נתיב מצותיק)

ריח גן עדן

ורבינו אלימלך אמר, שאינו יכול לסבול בערב שבת אחר הטבילה את בוסמין וריחין דגן עדן, כי הצדיקים הרבה פעמים מריחין ריח גן עדן. והסבה, שבעת עבודה ותפלה ולמוד תורה, באים נשמות מגן עדן לסייע להם, ומהם מלבושיהם מריחין ריח גן עדן. (והר ח)

שאמר רבינו הקדוש מוהר"ר אלימלך שסימן שהיה לו שבוע בקדושה, אם יש לו הארה עצומה בערב שבת, זהו האמת, אבל צריך לזה הרבה סייעתא דשמיא, וקדוש כמוהו הוא במדריגה זאת, אבל אני כתבתי כפי שהוא האמת, וכמו שקבלתי ממורי ורבי וממורי הגדולים תלמידי רבינו אלימלך, ונגרש לכל חי. (נתיב מצותיק נתיב אמונת ד' ב')

אסיפה במקום שיש הכנעה ובושה

לא יאספו שום אסיפה של מצוה אלא אצל איש שיש להם הכנעה ובושה ממנו על כל פנים מעט, כי קבלה מרבינו הקדוש אלימלך שכל אסיפה שאין שם ראש, הס"מ ימי"ש נעשה ראש. (נצח חסד י' ב')

ספרו הקדוש

ספר הקדוש נועם אלימלך כולו אור צחצחות עמוק עמוק עד למאד אם תזכו להבין דבר אחד מדיבורו. (היכל הברכה בראשית)

ספר נועם אלימלך אין מי ששיגיגו כי הוא כולו מדריגות גדולות אף על פי כן כל אחד טועם לפי מעשיו. (נתיב מצותיק נתיב התורה)

להושיע את ישראל

שמעתי מאאמו"ר מובהק הרב הקדוש רבי יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, שסיפר לי בשם רבינו רבי אלימלך זלה"ה מליזענסק, שכל ימיו היה חופש בדרכי השם יתברך, להיות בשפלות הרוח אין ממש, בלי שום ישות גשמיות, אלא כשאל לפניו איזה ישראל להושיע לו לצורכיו, בין בכלל או בפרט, אז היה מתגבר באיזה ישות דקדושה, ואמר אני יכול להושיע לישראל בתפילתי, ולא אחר. ואמר, בוודאי ישמע הקב"ה את תפילתי, עבור איש ההוא, וכך היה מנהגו כל ימיו. (בן בית)

לכף זכות

שמעתי בשם רבינו מרן רבי אלימלך זלה"ה, שפעם אחת אמר לתלמידיו הקדושים: ידעתם למה נוסעים לאלימלך כמה אלפים ישראל, להושיע אותם מכל צרתם? לפי שאמרנו רז"ל (קידושין מ:): עשה מצוה אחת אז מכריע את כל העולם לכף זכות, ואם עושה עבירה אחת, אז מכריע את כל העולם לכף חוב. זהו הטעם שנוסעים אצלי כמה אלפים ישראל עבור ישועתם, לפי שאלימלך עשה כמה עבירות, והכריע את כל העולם לכף חוב, עבור זה חסר להם, לזה מזונות ולזה בניס ולזה חיים ולזה רפואה. כי אם הייתי עושה רק מצות השיי"ת בלי שום עבירות, אז הכרעתי לכל ישראל לכף זכות, ולא היה חסר להם שום דבר, אבל עתה על ידי עבירות שעשיתי, היה הכרעה לישראל לכף חוב, לזה חסר להם כל בקשתם הנ"ל, לזה באים אצלי אלו ישראל שחסר להם, ואומרים: אלימלך התפלל להשיי"ת שיהיה אצלנו ישועות אלו, כי אתה מתחייב בדבר לעשות תשובה, כי אם היית צדיק גמור, לא היה חסר לנו שום דבר, לפי שהכרעת אותנו לכף חוב על ידי עבירות שלך, לזה באנו אצלך להחזיר לנו מה שנחסר לנו ע"כ. ודפח"ח. (בן בית)

מארי דחושבנא

שמעתי בשם רבינו אלימלך אלקי קדש קדשים

מזבח של מעלה

קבלנו מאת רבותינו, שכל אחד מיישראל מברר ובונה חלק בבית המקדש, ורבינו אלימלך זי"ע היה לו עליות נשמה ועלה למעלה, והראו לו, שבנה בקדושתו את המזבח במקדש של מעלה, ושאל על הארון ועל היכל קדשי קדשים, והשיבו לו, אם יהיה הרצון שיתברר בחינה זאת יבא משיח, והוא בזכות לימוד תורה לשמה בקדושה וביתודים. (היכל הברכה כי תבא)

שלחן של בית המקדש

וידוע הוא שכל זמן שלא נגמר בנין בית המקדש עם כל הכלים שלמעלה, לא יכול לבוא משיח צדקנו. וצדיקים קדושי עליונים בכל דור ודור יש מהם שעל ידי עבודתם הגדולה, נעשה איזה כלי רוחני בבית המקדש שלמעלה, היינו בית המקדש בעצמה כבר נגמר על ידי תנאים ואמוראים בימי הגמרא, ומאז ועד עתה נעשו הכלים. ושמעתי שרבינו רבי אלימלך זלה"ה אמר בשמחת תורה בשעת ההקפות, שהכניס אז את השלחן של בית המקדש, וכיוצא בו בשאר צדיקי הדור. נמצא שתלוי בנין בית המקדש עם הכלים על ישראל הקדושים. (בן בית)

מידה טובה

שמעתי מאאמו"ר רבי יצחק יהודה יחיאל הכ"מ זלה"ה, בשם רבינו אלקי רבי אלימלך זלה"ה, שכי"ה שנים היה מתנהג במדה טובה אחת שיבא לכל השלימות של מדה זו, ועדיין לא גמרתו אותה לעשות עד תכליתה. ושאלו אותו התלמידים הקדושים, מה הוא שרבינו זהיר במידה זו כל כך, השיב להם, כי מי שאוחז עצמו להתנהג במדה טובה אחת בכל השלימות, לא מביעיא שיש לו זיכוך גדול לגוף שלו ממדה זו לבד, אלא שכל המדות טובות נמשכין אחר מדה טובה זו, ועל זה כיוון רז"ל (עין פיהמ"ש להרמב"ם מכות סו"ג) ואמרים עשה אפילו מצוה אחת בשלימות, כאלו עשה וקיים כל תרי"ג מצות, כוונע. (וקו ביתו אבות פ"ב אופן י"ח, ושם מ"י אופן ה')

גילוי אליהו

ולרבינו ר' אלימלך זי"ע, נתגלה אליהו הנביא ז"ל פנים בפנים בלבוש שלו שני פעמים, והוא מדריגה גדולה עד מאוד, והוא מזדעזע הרבה, ולולי שמתלבש בגוף אין ביכולת לסבול כלל אורו הרב. (והר ח"ב דף שסד ע"ב)

סימן להכנעה דביקות סימן לדביקות הכנעה

כלל זה יהיה בידך, אם אין הכנעה אמיתית אין משיג טעם נועם זיו השכינה והוא טעות מקליפת נוגה, סובר שיש לו הארה ומשיג רוח הקודש והכל טעות. כמו שאמר אדונינו המלך רבינו אלימלך כי לפעמים בלילה וחשכות הזמן, עץ נרקב מאיר כמו נר ואור, ולכן כלל גדול אם אין הכנעה אין דביקות ואין רוח הקודש, והכל טעות. (נצח חסד פ"ג מ"ז)

הארה עצומה בערב שבת

זהו עצמו יציאת מצרים, האור הנמשך מתוך החשך הזה, ובפרט בערבי שבתות וימים טובים, שהם נקראים 'ערב', שהם החשך של שבת ויום טוב, כדי שיבוא אחר כך יתרון האור מתוך החשך, בהירות של שבת ויום טוב. אף על פי